

на нашата обществена психика, предизвикано от инстинкта за самосъхранение на нашата духовна самобитност, а така също и от чувството на отговорност на известни кръгове и от съзнанието на вина спрямо народа ни, затова, че в течение на почти половин век от страна на ония негови чада, които той е излъчил из сръдната си, за да му бждат водачи, е проявена действително минимална грижа за неговите истински нужди, потребности и болки. Уяснението и правилното поставяне на тия въпроси е от съдбоносно значение за културното развитие на народи ни и те трѣбва да заемат централно мѣсто въ интересите на нашата общественост. Азъ имамъ пълното съзнание, че не ще открия новъ свѣтъ: повечето отъ мислитѣ, които ще развия въ една или друга форма, сж вече изказани предъ българското общество. Освенъ това тия мисли сж отъ такъвъ характеръ, че всѣки интелигентенъ българинъ, навикналъ горе-доле да наблюдава нашата действителност и който би се вдълбочилъ въ набелязаните проблеми, би се натъкналъ на тяхъ. Обаче, предвидъ на това, че тия въпроси сж отъ първостепенна важностъ за насъ, тяхното многократно разглеждане и освѣтляване отъ различни становища, е не само желателно, а и наложително.

Въ 19-ия векъ междата между граждани и селяни започва постепенно да се стѣснява. Съ премахването на крепостничеството пада и ограничението на селяните да мѣняватъ мѣстожителството си, и затова започва масово прииждане на селски семейства и отдѣлни селяни въ градовете. Излешекътъ на селското население, който не можеше да се изхрани отъ земята, даваше работна ръка за мощно развиващата се индустрия или се отдаваше на други професии. Разширението на образованието и приближаването му до народа, а отъ друга страна, подобряващото се материално положение на селяните позволяваше на доста отъ тяхъ да даватъ на децата си по-горно отъ сръдното образование; така се повдигна значително културното ниво на селското съсловие, неговите духовни нужди се увеличиха, за тяхното задоволяване на първо време се благоустрои и още благоустроят селата, гдето все повече се създаватъ условия за сносенъ животъ. А тия нови условия за животъ можеха да привържатъ къмъ селата и ония техни снове, които бѣха получили въ градовете по-горно образование. Бързо развиващите се съобщения и развойтъ на стопанския животъ разшириха въ голѣма степенъ връзките и взаимодействието между града и селото. Днесъ за 15—20 минути почти отъ всѣко село въ западна Европа може да се достигне най-близкия градъ. Така се дава възможностъ на селото да се приобщи къмъ културните богатства на нацията. За, може би, окончателното премахване на границите между града и селото, които за сега сж само флукуиращи, ще допринесе извънредно много радиото. Специално въ Германия съ демократизирането на сръдното и вишето образование, следъ голѣмата война, както и съ разрастването на дѣлото на тъй наречените народни университети, изключителното положение, което си бѣше създала по-рано градската интелигенция, започва вече да се премахва. Всички тия явления сж резултатъ на желанието да се популяризира науката, да се повдигне културното равнище на цѣлокупния народъ, а също и единъ купнежъ на интелигенцията отъ градовете къмъ цѣлостната и неразкъсана душа на народа. Разстроениятъ отъ градския шумъ, отъ пълния съ сажди и димъ въздухъ, нерви, иматъ нужда отъ почивка и възстановяване всрѣдъ девствената